

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Bergen Kommune
v/Bjørn-Yngve Knutsen
Postboks 7700
5020 BERGEN

Deres ref

Vår ref
18/4250-3

Dato
22. januar 2019

Hvilke former for yrkesrettet opplæring som kan anses å oppfylle lærlingeklausulen i anskaffelsesregelverket

Departementet viser til kommunens brev til Nærings- og fiskeridepartementet, videresendt hit for besvarelse.

Kommunen stiller spørsmål om lærekandidat, praksisbrevkandidat og praksiskandidat kan sidestilles med lærling når det gjelder å oppfylle kravet om bruk av lærling ved offentlige anskaffelser, jf. anskaffelsesloven § 7 og forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter.

Anskaffelsesloven § 7 lyder:

"Statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter og offentligrettslige organer skal stille krav om at leverandører er tilknyttet en lærlingordning, og at en eller flere lærlinger deltar i arbeidet med gjennomføringen av kontrakten. Kravet gjelder i bransjer hvor departementet i forskrift har definert at det er særlig behov for lære plasser. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om krav om bruk av lærlinger, herunder bestemme at kravet bare skal gjelde for kontrakter over en bestemt verdi og varighet.

I den enkelte anskaffelsen må krav etter første ledd stå i forhold til kontraktens art og omfang."

Bestemmelsen omtaler kun lærlinger, ikke andre deltakere i videregående opplæring som får opplæring i bedrift. Det samme gjelder forskriften fastsatt i medhold av bestemmelsen.

I forarbeidene til loven, Prop. 51 L (2015–2016) Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven), viser departementet til regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet. Formålet med denne strategien var å styrke innsatsen for ryddige og seriøse arbeidsforhold og bekjempe kriminalitet i arbeidslivet. I strategien ble det lagt til grunn at seriøse bestillere og leverandører har en nøkkelrolle for å hindre at kriminelle aktører får innpass i arbeidslivet, og at det å stille krav om bruk av lærlinger ved offentlige anskaffelser kan bidra til dette. Videre la departementet vekt på at krav om bruk av lærlinger ved offentlige anskaffelser vil gi et viktig signal om at offentlige virksomheter ønsker å støtte opp om bedrifter som satser på langsiktig utvikling av fagarbeidere og fagkompetanse. Det ble også vist til at kravet kan være positivt for rekrutteringen til fag- og yrkesopplæringen og kompetanseutviklingen for fagarbeidere og bedrifter.

Lærebedrifter må for å bli godkjent oppfylle krav til faglighet, organisering, produksjon og opplæring, jf. opplæringsloven § 4-3 og forskrift til opplæringsloven § 11-1. Fylkeskommunen kan trekke tilbake godkjenningen hvis lærebedriften ikke lenger oppfylder vilkårene, jf. forskrift til opplæringsloven § 11-5. Disse kravene gjelder for alle lærebedrifter, uten hensyn til om det er en lærling, lærekandidat eller en praksisbrevkandidat som får opplæring i bedriften. De samme kravene gjelder også for bedrifter som gir opplæring til kandidater til fagbrev på jobb.

Fordi de særlige kravene er felles for lærebedrifter uavhengig av om bedriften gir opplæring til lærling, lærekandidat, praksisbrevkandidat eller kandidat til fagbrev på jobb, legger departementet til grunn at lærebedriftenes seriøsitet er den samme uavhengig hva slags kandidat de har kontrakt om opplæring med.

Lærebedrifter som gir opplæring til lærekandidater, praksisbrevkandidater eller kandidater til fagbrev på jobb bidrar, i likhet med bedrifter som gir opplæring til lærlinger, til en langsiktig utvikling av fagarbeidere og fagkompetanse. Det er også behov for flere opplæringsplasser i lærebedrifter for lærekandidater, praksisbrevkandidater eller kandidater til fagbrev på jobb i flere fag, på samme måte som det er behov for læreplasser til lærlinger. At lærekandidater, praksisbrevkandidater eller kandidater til fagbrev på jobb sidestilles med lærlinger i forståelsen av anskaffelsesloven § 7, vil derfor kunne være positivt for rekrutteringen til hele fag- og yrkesopplæringen.

Etter departementets oppfatning tilsier formålet med anskaffelsesloven § 7 og den tilhørende forskriften at lærekandidat, praksisbrevkandidat eller kandidat til fagbrev på jobb sidestilles med lærling. Det trekkes i samme retning at kravene til faglighet, organisering, produksjon og opplæring etter opplæringsloven er de samme for alle de nevnte kategoriene. Departementet vil derfor legge en slik forståelse til grunn. Videre er begrepet "lære plass" brukt i anskaffelsesloven. Etter en vanlig språklig forståelse, og sett i sammenheng med opplæringslovens bestemmelser om "lærebedrifter", favner begrepet videre enn arbeidsplasser for lærlinger. Departementet vil derfor legge til grunn at anskaffelsesloven § 7

og den tilhørende forskriften må forstås slik at lære kandidat, praksisbrevkandidat eller kandidat til fagbrev på jobb sidestilles med lærling.

Når det gjelder praksiskandidater, så deltar de ikke i formell opplæring, de har ingen godkjent kontrakt med bedriften om opplæring, og bedriften trenger ingen offentlig godkjenning. Praksiskandidat kan etter departementets oppfatning derfor ikke sidestilles med lærling i forståelsen av anskaffelsesloven § 7.

Difi og Utdanningsdirektoratet får tilsendt kopi av dette brevet, slik at innholdet i brevet kan innarbeides i informasjonen om plikten til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter. Ved neste revisjon av forskriften vil departementet vurdere å presisere denne forståelsen i forskriften. Vi vil også, i samarbeid med Nærings- og fiskeridepartementet, vurdere om det er behov for å endre ordlyden i anskaffelsesloven § 7.

Med hilsen

Kristin Ryan (e.f.)
avdelingsdirektør

Jan Ellertsen
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Direktoratet for forvaltning og IKT
Nærings- og fiskeridepartementet
Utdanningsdirektoratet